
DALTONHANDBOEK

Openbare Daltonbasisschool de Spaarndammerhout

Revaleiland 1B
1014 ZG Amsterdam
Tel: 020 – 68 29 114

directie@despaarndammerhout.nl
www.despaarndammerhout.nl

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Over onze school	3
Hoofdstuk 2: Waar staat de Spaarndammerhout voor?	4
2.1 Missie en visie.....	4
2.2 Een stukje Daltongeschiedenis.....	5
2.3 Van drie principes naar vijf kernwaarden	6
2.4 De kernwaarden van het Daltononderwijs	7
Hoofdstuk 3 : Zelfstandigheid en zelfredzaamheid	9
3.1 Leerling niveau	9
3.2 Leerkrachtniveau	10
3.3 Schoolniveau	11
3.4 Weektaak.....	11
Hoofdstuk 4 Vrijheid en verantwoordelijkheid.....	14
4.1 Leerling niveau.....	14
4.2 Leerkrachtniveau	16
4.3 Schoolniveau:	17
Hoofdstuk 5 Samenwerken	18
5.1 Leerling niveau.....	18
5.2 Leerkrachtniveau	19
5.3 Schoolniveau	20
Hoofdstuk 6 Reflectie.....	20
6.1 Leerling niveau:.....	20
6.2 Leerkrachtniveau:	21
6.3 Schoolniveau:.....	21
6.4 Groeimap, eigenaarschap en persoonlijke ontwikkeling:	21
Hoofdstuk 7 Effectiviteit en doelmatigheid	22
7.1 Leerling niveau:	22
7.2 Leerkrachtniveau:.....	22
7.3 Schoolniveau:	23
Hoofdstuk 8 Borging	24
8.1 De leerkracht	24

8.2 De Daltoncoördinator..... 24

Hoofdstuk 1: Over onze school

Openbare Daltonschool De Spaarndammerhout, officieel gecertificeerd in november 2017, is een weerspiegeling van de diverse populatie van Amsterdam. Met 410 leerlingen en een team van 32 leerkrachten, ondersteund door ondersteunend personeel, vormt de school een dynamische leeromgeving. Ons gebouw wordt gedeeld met een oecumenische basisschool, een kinderdagverblijf, peuteropvang, naschoolse opvang en buitenschoolse opvang. Daarnaast beschikt het over een ruime gymzaal die tijdens schooluren en voor activiteiten na school wordt gebruikt.

De Spaarndammerhout werkt nauw samen met verschillende organisaties, waaronder Muziekcentrum Aslan, de Vreedzame Wijk, Akros en diverse buurtinitiatieven. Samen zorgen we voor een breed scala aan culturele, sportieve en educatieve activiteiten die bijdragen aan de persoonlijke en cognitieve ontwikkeling van onze leerlingen.

Onze school maakt deel uit van een Integraal Kindcentrum (IKC) samen met Onze Amsterdamse School en Combiwel. Deze samenwerking ondersteunt een geïntegreerde aanpak van onderwijs en opvang, waarbij een doorgaande lijn in ontwikkeling wordt geborgd.

Om de Daltonprincipes consistent toe te passen, beschikt de school over twee Daltoncoördinatoren die de implementatie van deze werkwijze binnen het team waarborgen. Nieuwe leerkrachten worden begeleid door ervaren collega's en starten de opleiding tot Daltonleerkracht. De kijkwijzer is een belangrijk hulpmiddel om de onderwijskwaliteit te bewaken en nieuwe medewerkers in te werken.

Hoofdstuk 2: Waar staat de Spaarndammerhout voor?

Bij Openbare Daltonschool De Spaarndammerhout staat het bieden van eigentijds en kwalitatief hoogwaardig onderwijs centraal. Wij creëren een veilige en stimulerende leeromgeving waarin respect, plezier en persoonlijke groei de kern vormen.

2.1 Missie en visie

Missie

De algemene missie voor alle openbare scholen van AWBR luidt:

"Het waarborgen en stimuleren van kwalitatief goed, eigentijds, buurtgericht openbaar basisonderwijs voor iedereen, waarin veel aandacht is voor samenleven en samenwerken."

Deze missie sluit volledig aan bij onze school, waar we kinderen voorbereiden op een wereld waarin zelfstandigheid, verantwoordelijkheid en samenwerking onmisbare vaardigheden zijn.

Visie

Onze visie is gebaseerd op de overtuiging dat onderwijs verder gaat dan kennisoverdracht. We richten ons op de ontwikkeling van zelfstandige, zelfbewuste en betrokken leerlingen. Met ons Daltononderwijs ontwikkelen kinderen vaardigheden zoals reflectie, verantwoordelijkheid en het maken van weloverwogen keuzes. Hierdoor leggen ze een stevige basis voor een succesvolle toekomst.

Wij geloven dat elk kind unieke talenten heeft. Door een combinatie van gestructureerd onderwijs en vrijheid in gebondenheid leren leerlingen hun potentieel te benutten en ontwikkelen zij een democratische, ondernemende houding. Dit proces wordt begeleid door persoonlijke ik-doelen en een op groei gerichte aanpak.

Kernwaarden

Onze visie is vertaald naar vijf kernwaarden die ons Daltononderwijs vormen:

1. **Zelfstandigheid:** Leerlingen werken op hun eigen niveau en leren zelfstandig keuzes te maken.
2. **Samenwerking:** Respectvol leren samenwerken is een essentieel onderdeel van onze aanpak.
3. **Verantwoordelijkheid:** Leerlingen nemen verantwoordelijkheid voor hun leerproces en omgeving.
4. **Reflectie:** Kritisch nadenken over het eigen handelen en leerproces stimuleert eigenaarschap.
5. **Effectiviteit:** Efficiënt gebruik van tijd en middelen vergroot de impact van het onderwijs.

Door deze kernwaarden te integreren in onze dagelijkse praktijk, streven we naar de ontwikkeling van "mensen met lef," zoals Helen Parkhurst het Daltonideaal omschreef.

2.2 Een stukje Daltongeschiedenis

Het Daltononderwijs bewijst al honderd jaar lang haar waarde. De onderwijsvorm is gebaseerd op de ideeën van de Amerikaanse pedagoge Helen Parkhurst. Haar ideeën over individuele en niet klassikale ontplooiing van kinderen baseerde zij op haar ervaring als leerkracht.

Helen Parkhurst (1886-1973)

René Berends en Hans Wolthuis (2014)

In 1905 werkt Parkhurst op schooltjes met slechts één klas. Daar kreeg zij te maken met veertig kinderen verdeeld over acht leerjaren. Vanzelfsprekend was 'normaal lesgeven' volstrekt onmogelijk. Daarom koos zij voor een aanpak met een gedeelte zelfstudie. Zij overlegde met de kinderen over wat hun eigen verantwoordelijkheid zou kunnen zijn en de rol van de leerkracht. Het één en ander werd vervolgens schriftelijk vastgelegd in een soort van contract: de taak. Zij beloofden bij dit contract dat zij aan hun taak zouden werken en die op tijd af zouden hebben.

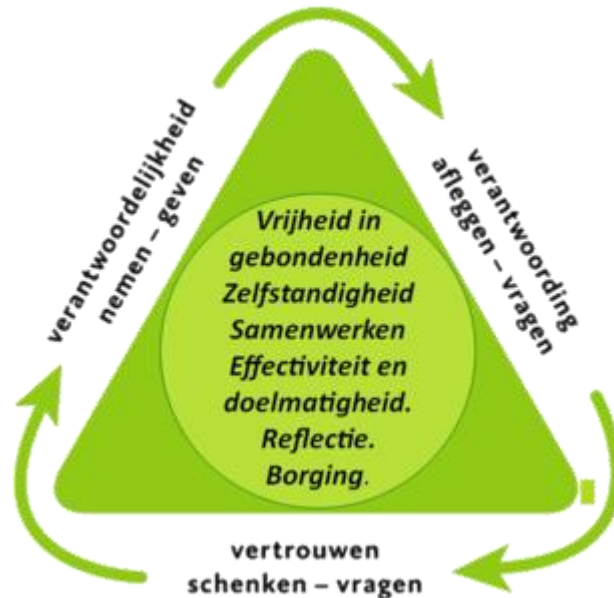
Helen Parkhurst beloofde de kinderen hulp te bieden indien dit noodzakelijk was. In eerste instantie ging het haar dus om praktische oplossingen om de efficiëntie van het onderwijs te verhogen. In die situatie was zelfstandig werken noodzakelijk, maar al snel raakte ze ervan overtuigd dat deze aanpak voor alle kinderen goed was. Tussen 1913 en 1915 werkte Parkhurst in Italië met de beroemde pedagoge Maria Montessori en kregen haar ideeën een pedagogische grondslag.

Enkele jaren later legde zij haar visie op onderwijs vast in het boek: 'Education on the Dalton Plan' (1922). Later werden haar ideeën toegepast in de 'State Highschool' in Dalton, Massachusetts. Naar deze plaats is het Daltononderwijs genoemd.

Nu, ruim een eeuw later, gebruiken wij deze ideeën voor een eigentijdse en effectieve invulling van ons Daltononderwijs. De maatschappij verandert en wij vinden het belangrijk om hierop in te spelen. Daarom willen we kinderen vaardigheden meegeven waarmee ze zichzelf steeds verder kunnen ontwikkelen. Deze vaardigheden, ook wel '21st century skills' genoemd, zijn: samenwerken, communicatie, creativiteit, ICT-geletterdheid, sociale- en culturele vaardigheden, kritisch denken en probleemoplossend vermogen.

2.3 Van drie principes naar vijf kernwaarden

De Nederlandse Daltonidentiteit was altijd gebaseerd op drie principes. Onderwijs en dus ook Daltononderwijs is constant in ontwikkeling. De veranderingen op het gebied van ontwikkelingspsychologie en didactische en maatschappelijke inzichten hebben in 2012 geleid tot een kritische bezinning op de Daltonuitgangspunten. Hieruit zijn vijf nieuwe kernwaarden ontwikkeld die hieronder kort beschreven staan.

In de daltondriehoek zijn de uitgangspunten te vinden die als leidraad dienen voor ons onderwijs. Verantwoordelijkheid nemen en geven en vertrouwen vragen en schenken zijn onlosmakelijk verbonden met het afleggen- en vragen van verantwoording aan heb.

Vertrouwen schenken-vragen

We vertrouwen erop dat kinderen willen leren, dat ze goede keuzes kunnen maken, dat ze kunnen samenwerken en kunnen organiseren. Dat betekent voor de school, dat we kinderen serieus nemen en hendaat vertrouwen moeten schenken.

Verantwoording afleggen-vragen

Kinderen leggen verantwoording af over de taken die in vrijheid zelfstandig en/of in samenwerking uitgevoerd moeten worden en leerkrachten begeleiden dit proces. Daardoor leren kinderen reflecteren op de wijze waarop er gewerkt is en op de resultaten van het werk. Het afleggen van verantwoording gaat dus niet alleen over het eindproduct van het leren, maar ook over het leerproces zelf. In het Daltononderwijs wordt verwacht dat de leerkracht zowel vooraf als achteraf reflecteert.

Verantwoordelijkheid geven-nemen

Het vertrouwen in de kinderen vormt de basis voor het geven van verantwoordelijkheden. Zij leren verantwoordelijkheid te nemen voor bijvoorbeeld het eigen leren, voor de schoolomgeving, voor de medekinderen en uiteindelijk zelfs voor de maatschappij. Daltononderwijs wil kinderen uiteindelijk opvoeden tot positieve, democratische, verantwoordelijke medeburgers; "Mensen zonder vrees" (Helen Parkhurst).

2.4 De kernwaarden van het Daltononderwijs

Vrijheid en verantwoordelijkheid

'Freedom and responsibility together perform the miracle'

Vrijheid is noodzakelijk om eigen keuzes te kunnen maken en eigen wegen te vinden. Vrijheid in het Daltononderwijs betekent de gelegenheid krijgen om taakwerk zelf te organiseren. De opgegeven leerstof en de eisen die daaraan worden gesteld, de tijdslimiet, de werkafspraken en de schoolafspraken vormen de grenzen waarbinnen de kinderen hun vrijheid leren te gebruiken. Een kind leert verantwoordelijkheid voor zichzelf en zijn omgeving te dragen, als zijn omgeving daarvoor de ruimte en mogelijkheden biedt. Door ze meer vrijheid te bieden kunnen zij eigen keuzes maken en een actieve leerhouding ontwikkelen. Het is de taak van de leerkracht om ieder kind een structuur te bieden om vrijheid binnen grenzen te leren hanteren. Kinderen krijgen de ruimte om te ontdekken en experimenteren, maar worden ook tegelijkertijd geconfronteerd met de relatie tussen wat zij doen en wat dat oplevert. Dat is voor hen een geleidelijk leerproces, waarin zelfkennis en zelfinschatting een grote rol spelen.

Zelfstandigheid

'Experience is the best and indeed the only real teacher'

Zelfstandig leren en werken op een Daltonschool is actief leren en werken. Zelfstandigheid kan alleen ontwikkelen als voldoende vrijheid en verantwoordelijkheid wordt geboden. Een kind wil doelgericht werken aan een taak en is in staat om, indien nodig, tijdens dit leerproces hulp te zoeken. Deze manier van werken stimuleert het probleemoplossend denken. Om later als volwassene goed te kunnen functioneren moet een kind leren beoordelen welke beslissingen hij/zij moet nemen en wat de gevolgen daarvan zijn. De keuzevrijheid dwingt het kind tot het nemen van zelfstandige beslissingen die effectief en verantwoord zijn.

Samenwerking

'The school functions as a social community'

Een Daltonschool is een leefgemeenschap waar kinderen, ouders en personeel op een natuurlijke en gestructureerde wijze samenleven en werken. Een Daltonschool is ook een leeromgeving waar kinderen en leerkrachten iets van en met elkaar leren. Doordat kinderen samen met leerkrachten en anderen aan de leertaken werken, leren zij met elkaar om te gaan en elkaar te helpen. Het verwerven van kennis en vaardigheden in samenwerking met anderen verdiept het leren. Samenwerken moet net als alle andere vaardigheden aangeleerd en geoefend moet worden.

Effectiviteit en doelmatigheid

'Dalton is een efficiency measure'

Het Daltononderwijs is gericht op een effectieve inzet van tijd, menskracht en middelen. Wij streven ernaar te differentiëren, zodat alle kinderen zoveel mogelijk datgene wat zij moeten leren, krijgen op de manier die het beste bij hen past. Wij vinden het onderwijs veel effectiever, als leerlingen zich verantwoordelijk voelen voor hun taak. Wij richten de leertijd zo efficiënt mogelijk in, met als doel dat de kinderen aan hun taken werken en begeleid en/of geholpen worden door de leerkracht en medeleerlingen. Parkhurst maakt in haar Dalton Plan van kinderen als het ware kleine ondernemers, die verantwoordelijkheid leren dragen voor het schoolwerk en hun eigen werk, dat ze in vrijheid uitvoeren.

Reflectie

'I would be the first to hear welcome criticism'

Reflectie en evaluatie, nadenken over je eigen gedrag en je eigen werk, is op een Daltonschool belangrijk. Eigenaarschap en verantwoordelijkheid worden bereikt door vooruit en terug te kijken. Het 'leren leren' van het kind wordt gestimuleerd. Leren wordt uitdagender wanneer het kind inzicht krijgt in het niveau van bekwaamheid. Reflectie vergroot de zelfstandigheid. We kijken regelmatig samen met de kinderen terug naar de processen en de producten. Daarbij is het noodzakelijk dat doelen duidelijk zijn. Wij leren kinderen reflecteren op het eigen handelen. Hierbij stellen ze zich de volgende vragen.

- Hoe is het werk gegaan?
- Snap ik het?
- Hoe leer ik het best?
- Waar ben ik trots op?
- Wat vind ik nog lastig?

Het reflecteren vindt plaats in gesprekjes met de leerkracht en klasgenoten, aan de hand van het werk op de weektaak. Ook de leerkrachten reflecteren stelselmatig op hun eigen handelen/ eigen onderwijspraktijk.

Borging

'De zesde kernwaarde'

De afspraken die wij met elkaar maken, komen regelmatig terug. Wat is belangrijk, is het nog zo als wij afgesproken hebben? Dit gebeurt op teamniveau en op klassenniveau. Hiervoor hebben wij regelmatig gesprekken met groepen, individuele kinderen, het team en leerkrachten onderling. Daltonscholen borgen hun kernwaarden door middel van een planmatige zelfevaluatie en visitatie. De Nederlandse Dalton Vereniging geeft licenties en certificaten af aan instituten, scholen en personen als zij er blijk van geven de kernwaarden op goede wijze in de praktijk vorm en inhoud te hebben gegeven. Tot slot geeft een stuk borging inzicht in de doelen en behaalde resultaten.

Hoofdstuk 3: Zelfstandigheid en zelfredzaamheid

Wij vinden het belangrijk dat kinderen leren zelfstandig te zijn. Zowel zelfstandig werken als zelfstandig leren is belangrijk. Wij willen ze onafhankelijk, zelfstandig en verantwoordelijk maken voor hun eigen leerproces. De leerkracht heeft hierin de rol als coach en begeleider, met als uitgangspunt: 'leer mij het zelf te doen'. De leerkracht houdt in de gaten welke hoeveelheid zelfstandigheid een kind aan kan en waar hij/zij hulp of ondersteuning van een klasgenoot of de leerkracht nodig heeft.

3.1 Leerling niveau

Op de Spaarndammerhout zijn de ontwikkel- en persoonlijke leerdoelen inzichtelijk gemaakt. Vanaf groep 1 zijn de doelen zichtbaar op een plek in het lokaal en/of op de weektaak. De kinderen plannen op een eigen weektaak en nemen zo initiatief om leerdoelen te bereiken. Bij het plannen wordt gebruik gemaakt van de dagkleuren. Vanaf groep 4 oefenen we of kinderen zelf kunnen bepalen om de instructie te volgen. Sinds schooljaar 23/24 experimenteren we met formatief toetsen. Daarnaast maken kinderen gebruik van het blokje om te oefenen met uitgestelde aandacht en hulp te vragen bij hun klasgenoten.

Er is ruimte voor zelfstandig werken in de groepen en hier zijn afspraken over gemaakt binnen de school. De doorgaande lijn is hierbij belangrijk. Hieronder een overzicht van de verschillende hulpmiddelen voor het bevorderen van de zelfstandigheid.

Dagkleuren

Elke dag van de week heeft een andere kleur. Deze kleuren zijn van groep 1 tot en met 8 hetzelfde. De dagkleuren helpen de kinderen bij het plannen van de weektaak. Vanaf midden groep 3 kleuren de kinderen de behaalde doelen ook af in de dagkleuren.

Dagritme

In groep 1/2 wordt gebruik gemaakt van dagritmekaarten, waarop de plaatjes van de activiteiten van de dag staan (zie bovenstaande foto). Op deze manier weten de kinderen wat er per dag op de planning staat. Het zorgt voor structuur en voorspelbaarheid en biedt een bepaalde houvast. Dit bevordert de zelfstandigheid.

In groep 3 t/m 8 hangt de planning, in de vorm van het kwartiertjes rooster, op het bord. Er wordt vermeld welke instructie wanneer gegeven wordt. Als er geen instructiekaartje hangt werken de kinderen aan de weektaak. De leerkracht geeft dan eventueel verlengde instructie of loopt vragenrondes. Met behulp van de weektaak kijken kinderen of ze mee moeten/kunnen doen met de instructie. Tevens staat er op de weektaak of er samengewerkt kan worden tijdens de verwerking.

Uitgestelde aandacht

In de groepen 3 tot en met 8 leren de kinderen omgaan met uitgestelde aandacht onder andere door het stoplicht. Deze stoplichten zijn op verschillende manieren terug te vinden in de klas. De betekenis van de kleuren is voor groepen 3 tot en met 8 hetzelfde.

- Rood: stil (niet praten), de leerkracht is niet beschikbaar.
- Oranje: zachte stem/fluisteren (rekening houden met elkaar), de leerkracht is niet beschikbaar
- Groen: zachte stem/fluisteren, de leerkracht is beschikbaar en loopt rondes.

De kinderen in groep 1 en 2 leren omgaan met uitgestelde aandacht met behulp van de bloemenketting of een ander symbool, bijvoorbeeld een knuffel, die met name tijdens instructiemomenten door de leerkracht worden gebruikt. Wanneer de leerkracht de ketting om heeft of het symbool toont en het stoplicht op rood staat, weten de kinderen dat ze de leerkracht niet kunnen en mogen storen. In de groepen 1 en 2 leren ze om een probleem 'zelf op te lossen', of een

hulpvraag te stellen. Als het stoplicht op groen staat en de bloemenketting af is, is de leerkracht weer beschikbaar.

Tijdens de instructies is de leerkracht niet beschikbaar voor vragen. Wanneer een kind toch hulp nodig heeft, maakt het gebruik van het eigen blokje (vanaf groep 3). Het groene rondje betekent 'je mag mij om hulp vragen'. Met het rode rondje geef je aan 'je mag mij niet storen' en met het vraagteken geeft het kind aan 'ik heb een vraag voor de leerkracht'. Indien dit het geval is, gaan zij door met het werk op hun weektaak. Als de leerkracht klaar is met de instructiegroep, maakt hij een rondje door de klas om kinderen te begeleiden. In iedere groep wordt gebruik gemaakt van een timetimer om aan te geven hoelang instructies en activiteiten duren.

Nakijken

De kinderen van groep 3 t/m 8 kijken hun werk zelf na. Vervolgens verbeteren ze het werk waarna ze het inleveren. De leerkracht controleert het werk indien nodig.

Bij de kleuters wordt er gebruik gemaakt van voorbeelden, bijvoorbeeld de knutsel van de week. De knutsel wordt op maandag gepresenteerd en besproken waar het aan moet voldoen. Kinderen kunnen controleren of hun werk voldoet door middel van het voorbeeld.

3.2 Leerkrachtniveau

Iedere leerkracht maakt gebruik van hulpmiddelen om de zelfstandigheid van de kinderen te vergroten. Tevens moeten de materialen makkelijk te pakken en op te bergen zijn. Er is ruimte gecreëerd voor zelfstandigheid door het werken met verschillende werkplekken. De gangen en leerpleinen worden benut en de leerkracht geeft de vrijheid om op de gangen of het leerplein te werken.

De volgende voorwaarden zijn zichtbaar in de klas:

Weektaak, stoplicht, time-timer, blokje/ ketting voor uitgestelde aandacht, koptelefoons, schoolregels, klassenafspraken, plekken voor zelfstandig werken, nakijkplekken, dag- en weekplanning, instructietafel, inleverkast/plek en tot slot: de leerkracht als rolmodel en coach.

De kinderen worden gestimuleerd in het nemen van initiatief door gebruik te maken van een dag/weektaak. Ze zijn zelf verantwoordelijk voor de weektaak maar krijgen van de leerkracht de ruimte om hier zelfstandig aan te werken. Er wordt regelmatig geëvalueerd op het werk zodat de ze gemotiveerd worden en blijven. Een veilig klassenklimaat stimuleert tevens om initiatieven te nemen en te tonen.

De tijd dat er zelfstandig gewerkt wordt is zichtbaar op de weektaak en op de dagplanning op het bord. Er zijn op de weektaak verschillende keuzemogelijkheden opgenomen en er wordt een doel gesteld per week.

3.3 Schoolniveau

Binnen de Spaarndammerhout zijn verschillende stuurgroepen waaraan leerkrachten deelnemen. De stuurgroep sluit aan bij de interesses of talenten van de leerkrachten. Om de talenten van leerkrachten te kunnen ontwikkelen is er mogelijkheid tot (bij)scholing. Het initiatief kan vanuit de leerkracht komen of op schoolniveau worden bepaald. Het team volgt ook gezamenlijke scholing. Verder is er ruimte om nieuwe ideeën en acties uit te proberen in de klas. Tijdens studiedagen is er altijd aandacht voor het Daltononderwijs. Op elke studiedag is er een experimentenmarkt, waarin de daltonexperimenten met elkaar gedeeld worden.

3.4 Weektaak

Groep 1/2

Al in groep 1/2 werken de kinderen met een weektaak. De kinderen leren in deze jaren om overzicht te krijgen over de schoolweek en met deze kennis leren de kinderen plannen. Ook leren de kinderen dat er verplichte taken zijn, maar de kinderen krijgen de vrijheid om zelf te kiezen wanneer ze aan deze taken werken. De hoeveelheid taken die het kind plant, heeft te maken met wat het kind aankan.

De in te plannen taken bestaan onder andere uit een knutselactiviteit, het oefenen van de letter van de week, het werken aan een 'eigen leerdoel. Eventueel een taal- en/of rekentaak en een samenwerktaak. De leerkracht kiest de taken die hij of zij op dat moment nodig vindt en zorgt dat de taken gedifferentieerd zijn.

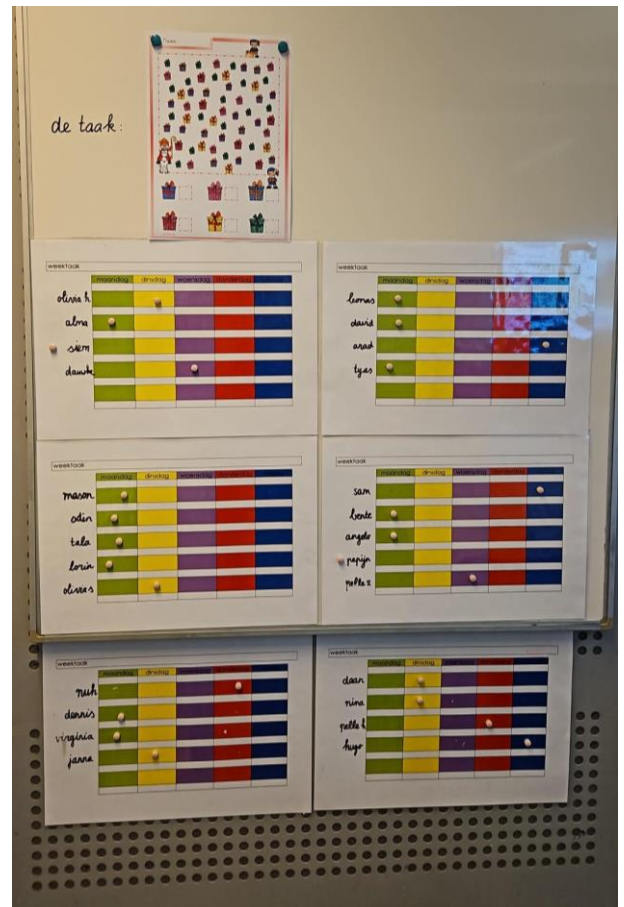
De 'vaste' taken worden op vrijdag of maandag uitgelegd, waarna de kinderen de taken op de weektaak kunnen plannen. Wanneer een kind werkt aan een persoonlijk leerdoel of aan een extra taak, wordt dit ook gepland. De kinderen plannen de taken d.m.v. symbolen die op de weektaak worden geplakt. Als het taakje af is, voegt het kind een evaluatieplaatje toe op de weektaak. Zo kan de leerkracht zien dat de taak af is en hoe het taakje is gegaan.

Groep 3

De weektaak in groep 3, sluit qua lay-out en doelen aan op de weektaak die gebruikt wordt in de kleutergroepen. De weektaken waarop de kinderen plannen hangen in het lokaal, maar ze zien op het bord ook het overzicht van de week. Dankzij dit overzicht krijgen ze inzicht in de week en op welke momenten er tijd is om te werken aan de geplande taken en op welke momenten er een andere activiteit staat te gebeuren.

De kinderen plannen taken waar ze aan kunnen werken in de Dalton-tijd. 's Morgens krijgen ze instructie voor de vakken taal en rekenen. In de middag start de Dalton-tijd en wordt er gewerkt aan de geplande taken. Bijvoorbeeld een taak voor Veilig Leren Lezen of rekenen, een schrijftaak of een oefening op de Ipad. Ook het spelen in de hoeken kan gepland worden op de weektaak. Er wordt in groep 3 gepland doormiddel van pictogrammen.

Als de taak af is, voegen ze een evaluatieplaatje toe op de weektaak. De leerkracht kan zien dat de taak af is en hoe het taakje is gegaan.

Groep 4 en 5

De weektaak van de groepen 4 en 5 lijken op elkaar. In groep 4 hebben ze een gelamineerde weektaak in hun la. Hierop vullen zij zelf per dag in welke lessen er gedaan worden en als het doel wordt beheerst tekenen zij af bij "ik kan het". Ze leren ook hun keuzewerk te plannen en af te tekenen. In groep 5 wordt de taak voor de hele week ingevuld en wordt het keuzewerk uitgebreid en zelfstandig gepland.

Groep 6 tot en met 8

De leerkracht

- Bovenaan de weektaak vul je het weeknummer in.
- Je kleurt de vakjes in met de kleur van de dag. Dit is de dag dat je de instructie geeft.
- Je vult de doelen van de lessen in onder het kopje doel. Ook voor de lessen waar je geen instructie voor geeft. De doelen zijn geformuleerd in de ik-vorm.
- Je kleurt de doelen in de kleur van de dag, bij de lessen die verplicht zijn voor (alle) kinderen. Deze les mogen de kinderen niet van tevoren maken.
- Je laat de instructiebalken leeg voor de kinderen die zelf mogen bepalen of ze meedoen met de instructie. De leerlingen laten voor de les het doel op hun formatieve toets zien. Is het doel foutloos gemaakt, dan hoeft de leerling niet mee te doen met de instructie.

De kinderen

Maandag

- De kinderen kleuren het hokje met de kleur van de dag in dat ze hun maatjestaak doen. Ze vullen het ik-doel van de week in.
- De instructiebalken worden ingekleurd als ze meedoen met de instructie. Ze kleuren bij de weekdagen de dag waarop zij aan het doel gaan werken.

Gedurende de week

- Als een les gemaakt is kruisen zij deze af op de dag dat zij hem gemaakt hebben. Mocht dit een andere dag zijn, dan gepland kan dit ook.
- Onder het kopje reflectie wordt een rondje gezet om het duimpje omhoog als ze het begrepen hebben. Als ze het nog moeilijk vinden zetten ze een rondje om het duimpje omlaag.
- Aan het eind van de week wordt de reflectie geschreven bij de weekreflectie op of hun eigen leerdoel gelukt is en waarom.
-

Hoofdstuk 4   Vrijheid en verantwoordelijkheid

De kernwaarden, zoals beschreven in paragraaf 1.4 vormen de leidraad bij het vormgeven van ons onderwijs op de Spaarndammerhout. Vrijheid in Daltononderwijs is de gelegenheid krijgen om het werk zelf te organiseren.

4.1   Leerling niveau

Keuzevrijheid

Na het gezamenlijk inplannen van de weektaak zijn onze kinderen, buiten de gezamenlijke instructie-momenten om, vrij om te werken aan de weektaak. Vrijheid zien we terug in de keuzevrijheid van:

- **Wanneer en in welke volgorde er geleerd wordt**

Tijdens het zelfstandig werken kunnen ze kiezen wanneer er gewerkt wordt aan een bepaald vak. Op de taak staan een aantal verplichte onderdelen. Kinderen mogen daarbij echter zelf kiezen in welke volgorde de taken uitgevoerd worden.

- **Hoe er geleerd wordt en met welke hulpmiddelen**

Voor sommige vakken zijn concrete materialen beschikbaar. Ook kan de computer worden ingezet om extra te oefenen met leerstof

- **Of er alleen gewerkt of samengewerkt wordt en met wie er wordt samengewerkt**

Op de weektaak staat of ze samen mogen werken of dat er zelfstandig gewerkt moet worden.

- **Waar er gewerkt wordt**

Het wisselen van werkplek is mogelijk, mits de situatie het toelaat. We denken na over de opstelling om het samenwerken eenvoudiger te maken. Er is ruimte op de leerpleinen om samen te werken en in de klas zijn er individuele plekken aanwezig.

Huishoudelijke taken:

Iedereen in de klas krijgt een (huishoudelijke) taak waar zij verantwoordelijk voor zijn. Op die manier leren we dat ze verantwoordelijk zijn voor de (leer)omgeving. De taken hangen inzichtelijk in de klassen en worden aan het einde van de dag uitgevoerd. Een aantal taken zullen meerdere malen per dag uitgevoerd worden. De huishoudelijke taken worden over het algemeen met een maatje uitgevoerd.

Zelfcorrectie:

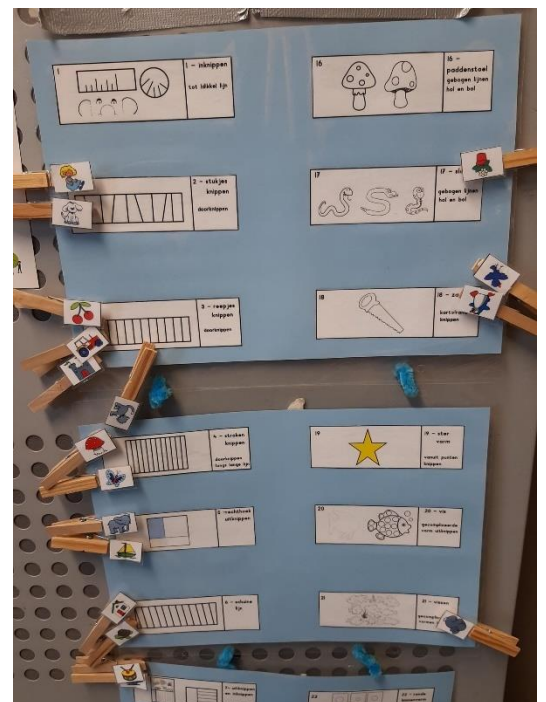
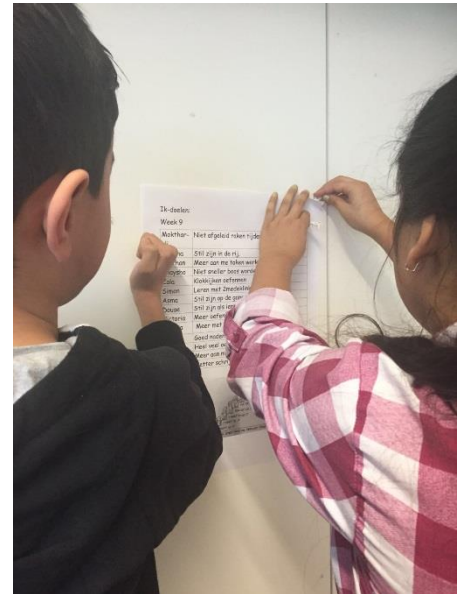
Wij vinden het belangrijk dat kinderen zelfcorrigerend werken. Iedere dag vindt er zelfevaluatie plaats met behulp van smileys en/of pictogrammen. Dit gebeurt in alle groepen op de dag- en weektaak. Steeds wordt de koppeling gemaakt tussen de weektaak en de te behalen (ik-)doelen. Het ingeleverde werk wordt regelmatig nagekeken. Vanaf groep 3 kijken de kinderen zelf het werk na. Ze krijgen daardoor direct feedback op het gemaakte werk en hoeven niet te wachten totdat de leerkracht het nakijkt en teruggeeft.

Doelen stellen:

Wij vinden het belangrijk dat kinderen zelf doelen stellen. Deze doelen worden geformuleerd tijdens de kindgesprekken met de leerkracht.

Op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling werken we met de Vreedzame School. De kinderen in de bovenbouw kiezen wekelijks een ik-doel van de Vreedzame School, waar ze aan werken. Deze doelen zijn school breed gekoppeld aan de thema's van de Vreedzame school. De ik-doelen zijn zichtbaar in de klas en op de weektaak.

Er wordt ook gewerkt met periodedoelen. In de kleuterklas wordt dit vormgegeven door te werken met de leerlijn knippen. Kinderen werken binnen deze kniplijn elke week op eigen niveau aan het behalen van doelen. Als een doel behaald is, laten ze dit zien aan de leerkracht en gaat naar het volgende onderdeel op de kniplijn. Het belangrijkste doel van de kniplijn is het leren dat door te oefenen je een stapje vooruitgaat. Hierbij zijn ze zelf verantwoordelijk voor de leerstappen die ze maken. Onze ambitie is door middel van de Groeimap ook periodedoelen bij de groepen 3 t/m 8 te implementeren.

Oplossen van conflicten:

Kinderen zijn verantwoordelijk voor het oplossen van hun eigen conflicten. We doen dit volgens de methode Vreedzame School. Kinderen volgen het stappenplan om het conflict op te lossen. De leerkracht kan begeleiden bij het oplossen van conflicten.

Gesprekkencyclus:

Sinds dit schooljaar zijn we een pilot gestart met een nieuwe gesprekkencyclus. In de cyclus staat de Groeimap centraal. Op onderstaande afbeelding is te lezen hoe we de gesprekkencyclus nu vormgeven. Tevens is te vinden of een gesprek facultatief/verplicht is voor ouders.

Schooljaar 24/25

Datum	Activiteit	Wie	Facultatief/verplicht
September	Informatie-avond	Leerkracht en ouders	Verplicht
September	Kennismakingsgesprek indien nodig	Leerkracht en ouders	Facultatief
Oktober	Kindgesprekken opstellen leerdoelen	Leerkracht en leerling	
Februari	Oudergesprek Verslag leerkracht en Cito/leertijnen kleuters	Leerkracht en ouders	Facultatief
Maart/april	Presentatie portfoliomap	Leerling en ouders	Verplicht
Mei/juni	Kindgesprekken Evalueren leerdoelen	Leerkracht en leerling	
Juni	Oudergesprekken Verslag leerkracht en Cito/leertijnen kleuters	Leerkracht en ouders	Facultatief

Gedurende het hele jaar is er de mogelijkheid om een gesprek met de leerkracht aan te vragen.

De kinderen zijn zelf verantwoordelijk voor het volgen van hun ontwikkeling via de Groeimap. De leerkracht voert ten minste twee keer per jaar een kindgesprek met de kinderen en bereidt het oudergesprek met hen voor.

Op dit moment zitten er in de Groeimap: de persoonlijke doelen, methodedoelen, de daltonpijlers, een complimentenblad, werkjes waar kinderen trots op zijn en een reflectieblad over het gesprek. Het verslag van de leerkracht en de citoresultaten worden meegegeven. We zijn nog in overleg of dat in de Groeimap thuis hoort.

4.2 Leerkrachtniveau

De dag- en weektaken zijn een belangrijk onderdeel van het kader dat de leerkracht de kinderen biedt om hun eigen leerproces vorm te geven. De leerkracht zorgt voor duidelijkheid in verwachtingen.. Dit gebeurt naast de weektaak o.a. door het inzichtelijk maken van de leerdoelen en de leertijd d.m.v. het kwartiertjesrooster.

De leerkrachten bieden het werk op niveau aan zodat er zelfstandig gewerkt kan worden. De leerkracht houdt tijdens het geven van instructie rekening met de verschillende niveaus in de groep. Op de weektaak kan aangegeven worden of een kind deel moet nemen aan de instructie.

De leerkracht maakt afspraken met de kinderen over het gebruik van de ruimtes op school.

De leerkracht volgt iedere leerling zowel cognitief als sociaal-emotioneel en zorgt ervoor dat de bevindingen gerapporteerd worden in het leerlingvolgsystemen. De leeropbrengsten worden door de leerkrachten geanalyseerd. Daarop volgen interventies. De leerkrachten op de Spaarndammerhout gaan hierover in gesprek met de kinderen.

Tevens zijn alle leerkrachten actief in stuurgroepen, o.a. in de stuurgroep Dalton.

4.3 Schoolniveau:

De ontwikkeling ligt niet alleen bij de leerkrachten en de kinderen maar wordt doorgetrokken naar het schoolniveau. Het team ontwikkelt zich voortdurend op het gebied van (Dalton)onderwijs. Iedere leerkracht heeft verschillende taken om uit te voeren en draagt hiervoor de verantwoordelijkheid. Wij vinden het belangrijk dat er een prettige werkcultuur ontwikkeld is waardoor het mogelijk is om bij elkaar in de groep te komen kijken en hulp te vragen. Ook leerkrachten leren om verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar en voor het gebouw.

Hoofdstuk 5 Samenwerken

Er is een verschil tussen 'samen werken' en 'samenwerken'

Wanneer kinderen zelf aan een opdracht werken, elkaar helpen en rekening houden met elkaar, noemen we dat samen werken. Tijdens het werken houden ze rekening met elkaar en helpen elkaar als dit mogelijk is. Ze voelen zich verantwoordelijk voor de werksfeer in de groep. Ze zijn gewend om hulp te vragen aan elkaar en elkaar hulp te bieden als hierom gevraagd wordt.

Tijdens het zelfstandig werken geeft de leerkracht de verantwoordelijkheid aan de kinderen. De leerkracht zelf neemt een coachende rol op zich en begeleidt en helpt daar waar nodig is. De kinderen helpen elkaar ook bij problemen op sociaal vlak. De lessen van de Vreedzame School helpen bij het oplossen van deze problemen. Ze worden gestimuleerd om problemen in eerste instantie zelf op te lossen.

Onder samenwerken verstaan wij het ook daadwerkelijk samenwerken aan een opdracht om tot een goed en eenzijdig resultaat te komen. Van ieder kind wordt tijdens dit proces dezelfde inzet, betrokkenheid en verantwoordelijkheid verwacht. Bij deze coöperatieve vorm van werken is het samenwerken het uiteindelijke doel van de opdracht. Wij vinden het belangrijk dat kinderen kunnen samenwerken en van elkaar leren op alle niveaus.

5.1 Leerling niveau

Maatjes in de klas

Er is elke dag gelegenheid om te oefenen aan en om beter te worden in de samenwerkingsvaardigheid. Dit doen we, onder andere, door te werken met maatjes. Vanaf groep 1 werk je samen met een maatje. Je bent samen verantwoordelijk voor een opruim- of schoonmaak taakje in de klas. Maatjestaken lopen door tot en met groep 8. De leerkracht zorgt ervoor dat de maatjes regelmatig wisselen. Wij vinden het belangrijk dat er zoveel mogelijk met verschillende kinderen samengewerkt wordt.

Vreedzame School

De Spaarndammerhout is een Vreedzame school. Vanaf groep 1 werken wij met deze methode. De Vreedzame school wil de bijdrage van scholen aan burgerschapsvorming combineren met en integreren in een structureel aanbod van de sociaal emotionele ontwikkeling of sociale competentie. Zo wordt burgerschapsvorming niet iets wat er weer bij komt, maar een logisch onderdeel van wat een kerntaak is van de school: zorgen voor een goed pedagogisch klimaat waarin kinderen de sociale en emotionele vaardigheden leren die zij nodig hebben in de maatschappij, waarin kinderen op een prettige en veilige manier samen spelen en leren. Dit houdt in dat kinderen vanaf groep 1 leren om op een bepaalde manier met elkaar te praten, conflicten samen op te lossen en zich in te leven in elkaar.

Groepsdoorbroken

Samenwerken gebeurt op verschillende manieren: met een maatje, met een zelfgekozen kind, in groepjes (coöperatief) en groepsdoorbroken.

Tevens hebben wij als school momenten waarop we met de bouw groepsdoorbroken werken tijdens een circuit. Iedere leerkracht biedt een activiteit aan waar de kinderen zich voor in kunnen schrijven. De oudere kinderen zijn verantwoordelijk voor de jongere en gezamenlijk nemen zij deel aan de activiteit.

Evaluëren

Het evalueren van de samenwerkingsvaardigheden vinden wij belangrijk. Er wordt geëvalueerd op het samenwerken, op verschillende momenten in een week. Het samenwerken bevordert de sfeer in de klassen en zorgt ervoor dat de kinderen sociale vaardigheden ontwikkelen.

Maatjesgroepen

Naast het samenwerken in de groepen werken we ook met het samen buiten de groep in de maatjesgroep. Bovenbouwgroepen zijn gekoppeld aan een onder-/middenbouwgroep om activiteiten samen te doen. Bijvoorbeeld: samen lezen, lampion knutselen, kerstkaarten maken en nog veel meer.

Om het technisch lezen te bevorderen werken we met het programma Bouw! Leerlingen uit de bovenbouw zijn gekoppeld aan een kind, die extra hulp nodig heeft, uit de onder-/middenbouw. Drie keer per week, op vaste momenten, komen de tutores naar het kind toe en oefenen ze samen het lezen.

5.2 Leerkrachtniveau

Voordat de kinderen kunnen samenwerken is het belangrijk dat ze de juiste sociale vaardigheden aangeboden krijgen door de leerkracht. Dit gebeurt met behulp van de Vreedzame school, een methode die aan het begin van het schooljaar twee weken lang elke dag ingezet wordt. Ook wordt door het volgen van deze lessen een pedagogisch veilig klimaat geschept. Er worden afspraken gemaakt over samenwerken en tussen de kinderen onderling.

De leerkracht zorgt dat de momenten van samenwerken zichtbaar zijn op de weektaak. De weektaak wordt, indien mogelijk, samen met de collega van de parallelgroep gemaakt. Er wordt in iedere groep samengewerkt op verschillende manieren en niveaus. Na het samenwerken wordt er in de groep geëvalueerd op het proces. Er wordt samen gekeken naar de mogelijkheden en de leerkracht stimuleert en motiveert het samenwerken waar nodig.

De leerkracht kiest per maand de maatjes, of de kinderen doen dit zelf. Het doel hiervan is dat kinderen op alle niveaus met elkaar leren samenwerken. Ook leren de kinderen elkaar beter kennen door met elkaar samen te werken. Dat komt het positieve klimaat binnen de school ten goede.

5.3 Schoolniveau

In het team wordt op verschillende manieren samengewerkt. Naast, met het team te praten over inhoudelijke onderwerpen tijdens studiedagen, wordt er op groepsniveau en in de bouwen overleg gevoerd. Binnen de school bestaan verschillende stuurgroepen, zoals: Dalton, lezen, rekenen, spelling/taal, wereldoriëntatie en Vreedzame school. Stuurgroepen, directie of lb bespreken hun vernieuwingen tijdens een (korte) teamthee. Het doel is om het hele team te betrekken bij besluiten.

Op schoolniveau wordt er ook samengewerkt met ouders. De ouderraad zet zich in om samen met leerkrachten activiteiten zoals Sinterklaas te organiseren. In de MR werken ouders en leerkrachten samen en buigen zij zich over het schoolbeleid. In de bibliotheek is elke dag een ouder beschikbaar om kinderen te helpen zoeken naar goed boek.

Naast de samenwerking binnen onze eigen school, is er ook samenwerking tussen de verschillende organisaties in het gebouw. Er zijn geregeld vergaderingen of activiteiten waarbij beide scholen samen komen, zoals de boekenmarkt.

Hoofdstuk 6 Reflectie

Reflectie en evaluatie spelen een belangrijke rol op de Spaarndammerhout. De kinderen en de leerkracht kijken terug op het proces en kunnen eigen handelen aanpassen. Doelen worden aangepast of bijgesteld. Beide worden bewust van het eigen leerproces en door hier steeds op te reflecteren ontstaat eigenaarschap.

6.1 Leerling niveau:

In alle groepen wordt aandacht besteed aan evalueren. De taak wordt in groep 1 tot en met 3 geëvalueerd door middel van smileys. In de groepen 4 tot en met 8 schrijven de kinderen op de weektaak hoe het werken gegaan is en wat er beter of anders kan een volgende keer. Op de weektaak is ruimte om (persoonlijke) leerdoelen te stellen en deze te evalueren. Dit gaat met behulp van de leerkracht.

Reflecteren

Vanaf de kleuters wordt er na een activiteit of aan het eind van een dag(deel) geëvalueerd. Dit gaat vaak klassikaal. We maken bijvoorbeeld gebruik van de reflectiebal, reflectierups of thermometer. Reflectiemomenten vinden ook plaats in gesprek met individuele kinderen, in kleine groepjes of klassikaal. De kinderen leren reflecteren op opbrengsten en op persoonlijke doelen. De kinderen leren om te vertellen wat er goed ging en wáárom dit goed ging. Dit werkt ook andersom zo, wanneer dingen minder goed gaan Samen wordt besproken wat er een volgende keer anders zou kunnen. Afspraken kunnen genoteerd worden op bepaalde plekken in de klas of op de weektaak.

Kindgesprekken

Op de Spaarndammerhout worden kindgesprekken gevoerd. Deze gesprekken vinden ten minste twee keer per jaar plaats. Tijdens dit gesprek blikt het kind met de leerkracht terug op een periode en worden er leerdoelen opgesteld voor een volgende periode.

Formatief toetsen

Sinds vorig schooljaar zijn we gestart met formatief toetsen bij rekenen. Voorafgaand aan een blok maken de kinderen een toets met de nieuwe doelen (schaduwtoets). Voor kinderen wordt het inzichtelijk wat ze gaan leren en wat ze al beheersen. Op basis van deze resultaten kunnen kinderen inschatten of ze de instructie moeten volgen.

6.2   Leerkrachtniveau:

Iedere leerkracht op de Spaarndammerhout reflecteert regelmatig. Er wordt gereflecteerd op het eigen handelen n.a.v. een les, een probleem, gebeurtenis of taak. Leerkrachten voeren reflectiegesprekken met hun eigen groep, maar reflecteren ook tijdens gesprekken met collega's, de directie, de ib-er of met ouders.

De daltonreflectiekaarten worden ingezet tijdens studiedagen om te reflecteren. Ook worden de kaarten ingezet bij de voortgangsgesprekken met directie.

De stuurgroepen reflecteren op de voortgang van hun stuurgroep door midden van de bordsessies in Trello.

De Daltoncoördinatoren voeren klassenbezoeken uit, na afloop van de observatie reflecteren we op de observatie.

6.3   Schoolniveau:

Als school maken wij gebruik van de op maat gemaakte kijkwijzer. De Daltoncoördinatoren gaan op klassenbezoek bij de leerkrachten en bespreken de kijkwijzer. Uiteindelijk willen we leerkrachten bij elkaar op bezoek laten gaan. Naar aanleiding van deze bezoeken kunnen ontwikkelpunten ontstaan die meegenomen worden naar de volgende periode. Deze ontwikkelpunten gelden voor het gehele team en worden dan besproken tijdens een teamvergadering.

Als school bezoeken wij geregeld andere Daltonscholen om te kijken waar wij staan in onze ontwikkeling. Tijdens studiedagen wordt er aandacht besteed aan Dalton en reflecteren wij op hoe het nu gaat en wat de aandachtspunten zijn voor de komende periode.

Tijdens studiedagen en gesprekken met de directie wordt regelmatig gebruik gemaakt van de Daltonreflectiekaarten.

6.4   Groeimap, eigenaarschap en persoonlijke ontwikkeling:

De Groeimap heeft een belangrijke rol op Spaarndammerhout. Wij willen dat kinderen eigenaar worden van het leerproces.

De Groeimap geeft een beeld van hoe het kind tot leren komt en welke stappen er worden er gezet. In de Groeimap reflecteren kinderen op hun persoonlijke leerdoel, daltondoelen en doelen van de methode. Er vindt een gesprek plaats tussen ouders en kind, waarin het kind de Groeimap presenteert. Na afloop reflecteren de ouders en het kind samen op het gesprek.

Hoofdstuk 7 Effectiviteit en doelmatigheid

Wij vinden het op de Spaarndammerhout belangrijk dat de kinderen een taak op maat krijgen. Op die manier kunnen de kinderen werken aan hun eigen doelen en kan de leertijd effectief gebruikt worden. De leerkracht heeft de taak om de leeromgeving efficiënt in te richten en de instructies op maat te geven.

7.1 Leerling niveau:

Het juist inrichten van de klas vinden wij belangrijk. Kinderen moeten materialen kunnen pakken en weer opbergen. In iedere groep is een inleverbak/la te vinden. Kinderen leveren het gemaakte werk, nagekeken, in. In de groepen 3 t/m 8 is een instructietafel aanwezig en iedere groep heeft een rol kruk. De leerkrachten maken gebruik van verschillende hulpmiddelen om zoveel mogelijk effectieve leertijd te creëren. Hulpmiddelen die gebruikt worden zijn onder andere: het stoplicht, de hulpblokjes en de bloemenketting.

Weektaak

De weektaak en het kwartiertjesrooster op het bord geeft de kinderen meer inzicht in de doelen die behaald moeten worden. Op de weektaak staan de verschillende doelen vermeld en/of op de doelenmuur. Dit zijn de doelen die gelden voor een bepaalde periode.

Op de weektaak is ook ruimte voor persoonlijke doelen, periodedoelen en ik-doelen. Deze doelen worden opgesteld door de kinderen, vaak in overleg met de leerkracht. Deze doelen passen bij de persoonlijke ontwikkeling van het kind.

Extra taken

Vanaf groep 3 leren de kinderen om deze dalton-tijd efficiënt te gebruiken. Daarnaast leren ze wat ze kunnen doen als ze 'klaar' zijn, zodat er geen tijd verloren hoeft te gaan aan wachten op de leerkracht.

Wisselen van plek

De kinderen zijn vrij om te wisselen van plek, mits de situatie het toelaat. Wij werken in de groepen met groepstafels en individuele tafels. Er is ruimte op de leerpleinen om samen te werken.

7.2 Leerkrachtniveau:

Wij vinden het belangrijk dat de leerkrachten instructie op maat geven. Tijdens de instructie dient er gedifferentieerd te worden om zo aan te sluiten bij de verschillende niveaus. Er wordt gebruik gemaakt van verschillende coöperatieve werkvormen, maatjeswerk, keuzewerk, (activerende) instructies, duo-lezen en afwisseling in de les.

Waar nodig wordt gebruik gemaakt van een eigen leerlijn en de inzet van aanvullend materiaal.

Vanaf groep 1 hanteren we diverse vormen van instructie:

- **Basisinstructie:** uitleg van nieuwe lesstof/opdrachten
- **Verlengde instructie:** sommige kinderen krijgen verlengde instructie aan de instructietafel of individueel op hun eigen plek.
- **Individuele instructie:** sommige kinderen hebben een eigen leerlijn of verrijkingsstof

Niet alle kinderen hoeven deel te nemen aan de instructie (zie formatief toetsen 6.1).

De leerresultaten van de kinderen worden door de leerkracht goed in de gaten gehouden door te reflecteren en analyseren. De toetsen worden geregeld met de kinderen besproken om de kinderen inzicht te geven in de behaalde resultaten en bij het helpen van doelen stellen. De leerkracht past de

verschillende niveaugroepen regelmatig aan in de groepsplannen. De kinderen weten met welke instructie ze mee moeten of kunnen doen. Indien nodig wordt er een handelingsplan opgesteld op het gebied van leer- en of gedragsproblemen. Dit gaat uiteraard in overleg met de IB-er en de ouder(s).

De leerkracht zelf kan werken aan leerdoelen door individuele scholing, team scholing, samenwerking met collega's binnen de school en binnen het bestuur. Tijdens de gesprekscyclus met directie kunnen doelen besproken worden voor de komende periode.

7.3 Schoolniveau:

Het Daltononderwijs is gericht op een effectieve inzet van tijd, menskracht en middelen. Er wordt kritisch gekeken naar de methodes en de manier van lesgeven. Bij de aanschaf van nieuwe methodes wordt rekening gehouden met de Daltonprincipes.

De weektaak en de geplande instructies dragen bij aan de optimale leertijd. De ruimtes binnen de school worden zo efficiënt mogelijk benut. In de groepen 3 t/m 8 staat een instructietafel, waar mogelijk zijn er stilteplekken en er kunnen werkplekken gekozen worden op de leerpleinen en in de gangen. Middelen waar we gebruik van maken zijn: aanvullend lesmateriaal, keuzemateriaal, koptelefoons, Daltonblokje, stoplicht, teken voor uitgestelde aandacht en time-timers.

Wij hebben een kijkwijzer gemaakt voor de Spaarndammerhout om een doorgaande lijn te creëren en te

behouden binnen de school. De leerkrachten kunnen deze kijkwijzer zelf gebruiken of collegiale consultatie met behulp van de kijkwijzer. Nieuwe collega's krijgen een duidelijk beeld van de werkwijze op de Spaarndammerhout.

De stuurgroepen op de Spaarndammerhout zijn zelfsturend. Via korte bordsessies komen de stuurgroepen zeer regelmatig samen. De notulen worden met alle collega's gedeeld via Trello. Op studiedagen is er ook tijd voor de stuurgroepen om bepaalde acties te presenteren. Een stuurgroep kan ook besluiten om een teamthee in te plannen, om een bepaald onderwerp met het team te bespreken.

Vrijheid/Verantwoordelijkheid	7/8	5/6	3/4	OPMERKING
Kinderen mogen zelf hulpmiddelen pakken en kunnen hier zelfstandig mee om gaan.	x	x	x	
Er zijn geïmproviseerde werkplekken (werkplek voor stilte, samenwerken, instructie, computerwerk).	x	x	x	Concreetplan creëren direct al vlak om samen te werken.
Er wordt gebruik gemaakt van het zelfstudeer (handzame) materiaal.			x	Lernende maakt gebruik van een klapje als middel om zelf te worden. Bij Minka kwam het niet aan de orde.
De leerlingen mogen buiten de klas een werkplek zoeken om te werken als daar een mogelijkheid is (met een hulples).		x		Overdag aanwezig in 5/6-a - afpakken op de wand. Kan dit in de andere groepen ook? Gebruiken we daar ook het einde of iets anders?
KEUZEWERK				
Keuzewerk is een vast onderdeel van de taak, kinderen mogen een bepaald moment kiezen wat ze gaan doen.	7	7	7	Dit kan ik niet vinden op de weektaak
In de taak is ruimte gemaakt om te werken aan een zelfgekozen doel.		x	x	Groep 7/8 gebruikt een aantal weken een andere weektaak. Op een van die weken is er mogelijkheid tot maar het wordt niet ingevuld door de kinderen.
De leerlingen mogen zelf aangeven wat ze willen leren (workshops e.d.)		x		Overdag in 5/6-a niet zichtbaar in andere groepen. Ik weet niet of het aangeboden wordt.
ZELFONRECHTE				
De leerlingen kijken vanaf eind groep 3 zelf hun werk na. Hoe hoger de groep, hoe meer ze zelf na mogen kijken.	x	x	x	Ja, in groep 7/8 is er een heel mooi plekje voor.
Leerkracht kijkt steekproefwijs ook na.	x	x	x	Alleen duidelijk zichtbaar in 5/6-a, 7/8. Ook in groep 5/6 ruimte maken voor een werkplek?
VERANTWOORDELIJKHEID VOOR KLAS, SCHOOL, OMGEVING				
Er wordt gewerkt met taken, iedere leerling heeft een huishoudelijke taak voor een bepaalde periode.	7	x	x	In 5/6 duidelijk de taken op het bord 5/6 op de weektaak, in 7/8 niet zichtbaar.
Leerlingen en leerkrachten laten hun werkplek binnen en buiten de klas netjes achter.	x	x	x	Group 5/6 beide netjes en ruigt! 7/8, netje kappen en het bureau, maar dit nemen zijn heel erg veel. Wat is er echt belangrijk om op te ruimen?

Hoofdstuk 8   Borging

8.1   De leerkracht

Het Daltononderwijs van een school laat zich slechts voor een deel vastleggen in afspraken. Het belangrijkste is en blijft altijd de leerkracht, 'Dalton ben je'. De houding van een Daltonleerkracht kenmerkt zich doordat de leerkracht kinderen stimuleert zelf oplossingen te zoeken. Hij/zij daagt de kinderen uit zelf na te denken. De kinderen leren om zelf werkvormen in te zetten die samenwerking bevorderen. De rol van de leerkracht is de rol van begeleider en hij/zij geeft de kinderen de mogelijkheid om zelf verantwoordelijkheid te dragen. De leerkracht heeft vertrouwen in de mogelijkheden van kinderen en investeert in een overzichtelijk, gestructureerd en gedifferentieerd aanbod van lesstof. Om dit voor elkaar te krijgen volgen alle leerkrachten het Daltonscholingstraject en zijn er twee Daltoncoördinatoren.

Iedere leerkracht werkt in een team en draagt actief bij aan alle voorbereidingen, uitwerkingen en ontwikkelingen binnen de school. We leren van en met elkaar en zijn samen verantwoordelijk voor de doorgaande lijn en de gestelde doelen. De kijkwijzer wordt ingezet en er vinden collegiale consultaties plaats. Tijdens de studiedagen en op teamvergaderingen vindt overleg en afstemming plaats. We bespreken en evalueren onze Daltonwerkwijze, maken nieuwe plannen en ontwikkelen een goede doorgaande lijn voor de kinderen en leerkrachten.

Kwaliteitskaarten

Sinds twee jaar werken we met kwaliteitskaarten. Gemaakt afspraken worden op een gestructureerde manier vastgelegd. Voor het hele team is het duidelijk wat de kaders bij verschillende onderwerpen zijn. Denk hierbij aan het dyslexieprotocol, maar ook hoe we kerst vieren of het verwerken van resultaten. Stuurgroepen, directie en IB zijn verantwoordelijk voor het maken van kwaliteitskaarten.

8.2 De Daltoncoördinator

De Daltoncoördinator is de eerst aanspreekbare persoon voor alle zaken die betrekking hebben op Dalton. In eerste instantie houdt dat in: het bewaken van de kernwaarden samenwerken, zelfstandigheid, vrijheid en verantwoordelijkheid, reflectie.

Daarbij is de Daltoncoördinator medeverantwoordelijk voor de borging en de effectiviteit/doelmatigheid van het geheel. Daaronder valt ook het bewaken van o.a. de doorgaande lijn

Positie in de organisatie

De Daltoncoördinator is een leerkracht met een speciale taak;

De Daltoncoördinator heeft regelmatig overleg met de directie;

De Daltoncoördinator is het aanspreekpunt Dalton binnen de school;

Bevoegdheden en taken, de Dalton coördinator ....

.. Heeft de bevoegdheid om een extra Daltonvergadering buiten het vastgestelde vergaderrooster uit te schrijven

... bereidt Daltonvergaderingen voor en zit deze voor

... bewaakt het Daltongedachtegoed, bij ervaren leerkrachten en ook bij wisselingen van personeel.

- .... coacht/begeleidt nieuwe collega's en enthousiasmeert zittende collega's.
- .... brengt klassenbezoeken en voert klassenconsultaties m.b.v. de kijkwijzers uit.
- .... stuurt Daltonontwikkeling projecten aan.
- .... schrijft het Daltonhandboek, evalueert en herziet dit en houdt het actueel.
- .... borgt een doorgaande lijn binnen de school en bewaakt deze.
- .... bereidt samen met het team de visitatie voor en heeft daarbij een coördinerende rol.
- .... zet adviezen van de visitatiecommissie om in ontwikkelingen.
- .... Ontplooit initiatieven om samen verbeterdoelen vast te stellen, onder andere n.a.v. de visitatieadviezen, maar ook op basis van nieuwe inzichten in de literatuur, nieuwe ontwikkelingen, een periodieke sterktezwakteanalyse.
- .... Brengt nieuwe kennis het team in, onderzoekt welke scholingen voor het team wenselijk zijn en verzorgt eventueel zelf of met collega's een jaarlijkse Daltonstudiedag.
- ... onderhoudt contact met de Nederlandse Daltonvereniging, de HvA en andere Daltonscholen
- ... houdt overzicht over de Dalton regiodagen en zorgt dat de school vertegenwoordigd is op deze dagen.